

Una vida de novel·la

L'obra de Forteza relaciona l'amor amb la pedagogia i el món de l'escola
CRISTINA FORÉS

**AMOR SENSE CLIXÉS
UNA SIMFONIA EN
CLAU DE MESTRES**
Maria Clara Forteza

Editorial: Pagès (Lleida, 2012)
Pàgines: 288
Preu: 20 euros

Conec Maria Clara Forteza des del 1975, quan els meus fills van començar els estudis a l'Escola Reina Elisenda, que ella havia fundat el 1964, quan tenia 23 anys. Va ser una de les primeres escoles mixtes, totalment catalana i de renovació pedagògica en ple franquisme, i ha deixat petjada a gairebé 50 generacions d'escolars.

El primer contacte amb Maria Clara em va fascinar. Va fer una exposició breu de la filosofia pedagògica de l'escola amb una precisió i un poder de persuasió exquisits i amb una dicció magistral, amb les paraules concretes i escaients declamades amb melodia. Semblava que ho portés memoritzat, però no. En el col·loqui va continuar responent a les preguntes amb la mateixa riquesa lingüística i el mateix to musical.

No vaig dubtar ni un moment que havia triat bé l'escola dels meus fills. Els va ensenyar els coneixements bàsics vitals, a més de formar-los de com comportar-se davant la societat i la vida; i cultivant la seva personalitat: un aprenentatge modèlic.

I ara m'he trobat amb una grata sorpresa. Després de jubilar-se, Maria Clara Forteza ha decidit explicar la seva vida amb generositat i valentia. Una existència totalment dedicada a la docència amb plenitud, que ja es coneixia. Però també una història sentimental singular, d'amor profund i total, commovedora i emocionant, que només els seus propers intuïen. Una relació passional i intel·lectual, fustigada pel seu entorn. Una història sensitiva, aparentment impossible, que madura clandestinament enmig de barreres infranquejables i entrebancs de tota mena i que arriba a una plenitud com d'encanteri.

L'altre protagonista sentimental de la història és Antoni Riera i Ribas, a qui dedica el llibre com "l'amic, l'amant, la mare, el fill i sempre... el mestre!" Havia nascut el 1896 i va

morir a Suïssa el 1989. Va fer una gran tasca pedagògica i va estimular la fundació de l'Escola del Bosc, la del Mar i la del Parc del Guinardó. A l'exili de Suïssa, fins a la seva mort, va ampliar coneixements de psicologia i de grafologia científica i va exercir de periodista en l'especialitat de crític d'art. Però l'autora destaca que "per disposició i per vocació, era pedagog".

El mestre i la deixeble

Una adolescent Maria Clara Forteza va conèixer Antoni Riera a l'Escola del Parc i se'n va encanterinar. El 1964 va fundar l'escola Reina Elisenda i ja va rebre savis consells del *mestre* amb qui havia tingut altres contactes personals i per correu. Dos anys després, ella

va a Ginebra per consultar-li coses de feina. Allà va néixer un "amor etern" entre Antoni, de 70 anys, i la seva deixeble Maria Clara, que en tenia 25. Una relació sentimental i intel·lectual que va continuar gairebé a la clandestinitat en un principi i que va generar tota mena d'oposició de familiars i amics. Antoni Riera va morir el 1989, però Forteza continua visitant cada any la tomba del seu amant i mestre a Suïssa. I ara s'ha obert de cor per explicar-ho tot per escrit en aquest llibre amb la mateixa precisió, persuasió i manera de dir amb què em va convèncer quan cercava escola per als meus fills. És una història impossible, fantàsica, irreal per la seva sincera i crua realitat, una delícia literària que transforma una autobiografia en una gran novel·la. ✨

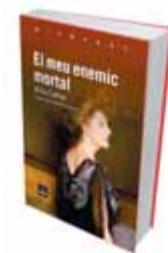
Rebentar de nostàlgia

Truman Capote explicava en un relat que, quan era jove, anava a la biblioteca de la New York Society on hi havia una dama de certa edat i mirada franca. Un cop van coincidir a la porta, van començar a caminar i van parlar de literatura. La dona de mirada franca li va demanar quins autors vius l'interessaven, Capote va deixar anar el nom de Willa Cather i ella va respondre-li: "Ah, aquesta sóc jo."

Amb una obra d'alta sensibilitat poètica i una capacitat suggeridora que connecta amb Henry James, Cather es va dedicar essencialment a la novel·la. Va guanyar el premi Pulitzer amb *One of ours*, però de la seva obra també cal destacar *La mort s'adreça a l'arquebisbe* i *El meu enemic mortal*, una

nouvelle sarcàstica i intel·ligent sobre l'amargor que suposa mirar enrere i intuir que les decisions del passat han marcat una vida negativament.

Narrada en primera persona per una noia que coneix parcialment aquesta història d'ambició i desencant, *El meu enemic mortal* mostra l'evolució vital de Myra Driscoll, una dona que va deixar el poble, la fortuna i el luxe per amor. La novel·la té una estructura senzilla, dividida en dues parts. En la primera, la jove narradora retrata l'èxit social de la indomable Myra a Nova York,

EL MEU ENEMIC MORTAL
Willa Cather

Traductor: L. Baena
Editorial: Edicions de 1984
Pàgines: 124
Preu: 12 euros

mentre la segona ens la mostra empobrida, malhumorada i amarada de nostàlgia. Més vella, però no més sàvia.

Explicar els personatges l'interessa més a Cather que no pas recargolar la trama. I ho fa reflectint sentiments com ara l'admiració i la pèrdua de la capacitat d'estimar amb gran subtilesa i economia narrativa. Sap exactament què explica, sense perdre una paraula o posar-ne una de més. No és l'espectacularitat de la història el que ens atrapa de Cather sinó la reeixida creació de personatges i atmosferes. ✨